ਜੀਗਰ @ ਜਿੱਮੀ ਪ੍ਰਵੀਣਚੰਦਰ ਅਡਾਟੀਆ
ਬਨਾਮ
ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਸਟੇਟ
(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1656 ਦਾ 2022)
ਸਤੰਬਰ 23, 2022
[ਅਜੈ ਰਸਤੋਗੀ ਅਤੇ ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 – ਧਾਰਾ 167(2) – ਗੁਜਰਾਤ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਿਯੰਤਰਣ ਐਕਟ, 2015 – ਧਾਰਾ 20(2) – ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 – ਧਾਰਾ 167(2) – ਡਿਫਾਲਟ ਜਮਾਨਤ – ਗੁਜਰਾਤ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਿਯੰਤਰਣ ਐਕਟ, 2015 – ਧਾਰਾ 20(2) – ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਾਧਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ – ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ – ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ – ਸਮਾਂ ਨੂੰ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 482, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ – ਅਪੀਲ ਤੇ ਫੈਸਲਾ: ਜਦੋਂ ਰਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਸਮਾਨੀ ਜਾਂ ਵਰਚੁਅਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ – ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ – ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜੋ ਅਧੀਨ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ – ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 167(2)(ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਜਸਮਾਨੀ ਜਾਂ ਵਰਚੁਅਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਾ ਦੇਣਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਨੁਕਸਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਗ਼ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਸ ਦਿਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ – ਅਜਿਹੀ ਜਲਦੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਜਾਂ ਵਰਚੁਅਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਵੈਧ ਹਨ – ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ – ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਚੱਛੇਦ 21.

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 – ਧਾਰਾ 167(2) – ਗੁਜਰਾਤ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਿਯੰਤਰਣ ਐਕਟ, 2015 – ਧਾਰਾ 20(2) – 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੀ ਗਈ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਦੋ-ਗੁਣਾ ਹੈ – ਪਹਿਲਾਂ, ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਵਧੀ ਦੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ

ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਸਮਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਰਸਮ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੂੰ ਵਾਧਾ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ/ਬੇਨਤੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਾਧਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 – ਧਾਰਾ 167(2) – ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ – ਫੈਸਲਾ: ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹੱਕ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਹੱਕ ਦਾ ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ ਹੈ ਨਾਲ ਅਨੁਚੱਛੇਦ 21 – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਚੱਛੇਦ 21।

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ – "ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ" – ਗੁਜਰਾਤ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਿਯੰਤਰਣ ਐਕਟ, 2015 – ਧਾਰਾ 20(5) – ਫੈਸਲਾ: ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ [2008] 12 SCR 1083 ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ" ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚੱਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਇਸੇ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚੱਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਚੱਛੇਦ 14, 21।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਨੂੰ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਨੂੰ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਵਧਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸੋਧ ਕੇ "ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ" ਅਤੇ "ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ" ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ "ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ" ਅਤੇ "ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ" ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15-18]

2. ਐਮਸੀਓਸੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਾਂਗ ਹੂਬਹੂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 62 ਤੋਂ 65 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਕਿ ਐਮਸੀਓਸੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦਬੋਧ "ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ" ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਇਸੇ ਸ਼ਬਦਬੋਧ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਨੇ ਕੋਈ

ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 21]

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ (2008) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 5 : [2008] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1083 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 2003 ਸਭ MR (ਕ੍ਰਿ.) 1061 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3.1 ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 167, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਡਿਫਾਲਟ ਬੇਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿ 2015 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 20, 22]

3.2 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਕਲੋਜ਼ (ਬੀ) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਵੀਡੀਓ ਲਿੰਕੇਜ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਸਮੇਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੌਤਿਕ ਜਾਂ ਵਰਚੁਅਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਲੋੜ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕੁਆਂ ਨੋਨ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਅਧੀਨ ਵਾਧੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਕਲੋਜ਼ (ਬੀ) ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 53(2)(ਏ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਕਲੋਜ਼ (ਬੀ) ਨੂੰ 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਦੋ-ਗੁਣਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਆਉਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਰਸਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ/ ਵਾਧੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਦੋਨੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਮਗਰੀ ਨੂੰ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ ਉਪਰੋਕਤ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ। 399-ਏ-ਬੀ]

ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਬੰਬਈ (II) (1994) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 410 : [1994] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 263 – ਫੈਸਲਾ.

3.3 ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹੱਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ, ਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਅਰਥਹੀਣ ਰਸਮ ਬਣ ਜਾਏਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਬੀ) ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਤੇ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ। ਦੂਜੇ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਸਤਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵੰਚਿਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਾਵੇ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਬੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਿ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਕ ਮਾਮੂਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਜਿਸਮਾਨੀ ਜਾਂ ਵਰਚੁਅਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਿ ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਕ ਮਾਮੂਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਐਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨੁਕਸਾਨ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 29-31]

ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1994) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 602 : [1994] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 360 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3.4 ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਨਿੰਦਾ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ – 19 ਕਾਰਨ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਉਤਪਾਦਨ ਬਹੁਤ ਧੀਮਾ ਹੁੰਦਾ। ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਧੀਮੀ ਹੁੰਦੀ, ਇਹ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2021 ਆਦਿ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਵਰੀ 2021 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸਟੈਂਡਰਡ ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨਾਂ/ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ 2021 ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਕੋਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਨੈਕਟਿਵਿਟੀ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨੌਂਵੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਤ ਦਿਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਉਸੇ ਦਿਨ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਸ ਦਿਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਜਿਹੀ ਜਲਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਜਾਣਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਬੰਦੋਬਸਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿੰਦਾ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਥੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ। [ਪੈਰਾ 33-36 ਅਤੇ 39]

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਂਦਰ ਪੁੰਡਲਿਕ ਗਡਲਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ (2019) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 178 : [2019] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 310 – ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ।

ਉਦੈ ਮੋਹਨਲਾਲ ਆਚਾਰਯ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2001) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 453 : [2001] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 878; ਐਮ. ਰਵੀਂਦਰਨ ਬਨਾਮ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਫਸਰ, ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ ਰੈਵੇਨਿਊ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 485 : 2020 (10) ਜੇ.ਟੀ. 383; ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪੌਲ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ (2017) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 67 : [2017] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 785 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੰਜੈ ਕੁਮਾਰ ਕੇਡੀਆ ਉਰਫ ਸੰਜੈ ਕੇਡੀਆ ਬਨਾਮ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਫਸਰ, ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2009) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 631 : [2010] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 555 – ਫੈਸਲਾ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸੀਡੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਤੀਫ ਨਾਸਿਰ ਮੁੱਲਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2005) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 29 : [2005] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 919; ਐਸ. ਕਾਸੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਾਧਿਅਮ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਮਯਨਾਲੁਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਦੁਰਾਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ 2020 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 529; ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2020) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 616 : [2020] 10 ਜੇ.ਟੀ. 53; ਮੁਜੰਮਿਲ ਪਾਸ਼ਾ & ਓਰਸ. ਇਤਿਆਦੀ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ਇਤਿਆਦੀ. 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਕਰ 12688; ਨਰੇਂਦਰ ਜੀ. ਗੋਏਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2009) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 65 : [2009] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1004; ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ & ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ & ਇੱਕ ਹੋਰ (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 525 : 2020 (11) ਜੇ.ਟੀ. 10; ਸਿਕਿਊਰਿਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਕਸਚੇਂਜ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਇਤਿਆਦੀ ਬਨਾਮ ਗੌਰਵ ਵਰਸ਼ਨੀ & ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਤਿਆਦੀ. (2016) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 430 : [2016] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੈਪੀਟਲ ਟੈਰੀਟਰੀ ਆਫ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ (1996) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 44 : [1995] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 199; ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਮਦਾਰ ਸ਼ੇਖ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1996) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 722 : [1996] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 183 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1994] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 360 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 5

[1994] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 263 ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੈਰਾ 5

[2005] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 919 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 6

[2010] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 555 ਫੈਸਲਾ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸੀਡੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੈਰਾ 6

[2009] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1004 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 8

[2019] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 310 ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਪੈਰਾ 9

[2008] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1083 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 13

[2016] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 14

[2001] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 878 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 19(a) [2017] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 785

ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਪੈਰਾ 19(ਸੀ)

[1995] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 199

ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਪੈਰਾ 25

[1996] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 183

ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਪੈਰਾ 37

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1656 ਦਾ 2022.

ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 15.09.2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਮਿਸਕ. ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4928 ਦਾ 2021.

ਨਾਲ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1657, 1658-1659, 1660 ਦਾ 2022.

ਮਿਸ. ਨਿਤਿਆ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡ., ਪ੍ਰਧੁਮਨ ਗੋਹਿਲ, ਮਿਸਿਜ਼. ਤਰੁਣਾ ਸਿੰਘ ਗੋਹਿਲ, ਮਿਸ. ਰਾਨੂ ਪੁਰੋਹਿਤ, ਆਰ. ਵਿਸ਼ਨੂ ਕੁਮਾਰ, ਅਲਾਪਤੀ ਸਾਹਿਤਿਆ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਭਾਰਗਵ ਮਨਸੱਤਾ, ਰਾਘਵ ਟੰਕਾ, ਅਨੁਰਾਗ ਰਾਧੋਰ, ਨਿਖਿਲ ਗੋਏਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ.

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮੇਹਤਾ, ਐਸ.ਜੀ., ਰਜਤ ਨਾਇਰ, ਮਿਸ. ਦੀਪਾਨਵਿਤਾ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ.

ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਪਹਿਲੂ

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਜਾਮਨਗਰ ਸਿਟੀ 'ਏ' ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਦਰਜ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 11202008202186202O ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਟੈਰੋਰਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ, 2015 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ '2015 ਦਾ ਐਕਟ') ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3(1), 3(2), 3(3), 3(4), 3(5), ਅਤੇ 4 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ 'ਸੀਆਰਪੀਸੀ') ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਨੂੰ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਲਾਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ 180 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ 15 ਅਕਤੂਬਰ 2020। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ 180 ਦਿਨ। ਤਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਨ 8 ਜਨਵਰੀ 2021 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 21 ਜਨਵਰੀ 2021। ਸਮਾਂ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਸੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਸ. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 15 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ 2021, ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ। ਦ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

4. ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਾ ਤਾਂ ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ

5. ਮਿਸ ਨਿਤਿਆ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਨੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ$1_{SUPERSCRIPT}$ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਬੰਬਈ (II)$2_{SUPERSCRIPT}$ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੀ ਗਈ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ

ਕ੍ਰਿਪਾਲਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਦੁਆਰਾ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜੇ ਦੱਤ2$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਅਤੇ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕ੍ਰਿਪਾਲਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। 9 ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਨੂੰ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਜੇ ਦੱਤ2$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੰਡੇਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਸਟੈਚਯੂਟਰੀ ਅਵਧੀ ਦੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਪਰ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

6. ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਨੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸੀਮਿਤ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਸੋਧਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖਲਲ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕੋ ਸੋਧ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੀ ਗਈ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਕਲੌਜ਼ (ਬੀਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੀ ਗਈ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਨਾਲ ਪਾਰੀ ਮਟੀਰੀਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਟੈਰੇਰਿਸਟ ਅਤੇ ਡਿਸਰੁਪਟਿਵ ਐਕਟਿਵਿਟੀਜ਼ (ਪ੍ਰਿਵੈਂਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1987 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ 'ਟਾਡਾ ਐਕਟ') ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਅਨੁਸਰਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਅਤੀਫ ਨਾਸਿਰ ਮੁੱਲਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਨੋਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਨੁਸਰਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪ੍ਰਿਵੈਂਸ਼ਨ ਆਫ ਟੈਰਰਿਜ਼ਮ ਐਕਟ, 2002 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ 'ਪੋਟਾ') ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਕਲੌਜ਼ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਇਕ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸਿਜ਼ ਐਕਟ, 1985 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ 'ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ') ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਕੇਡੀਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਰਫ ਸੰਜੇ ਕੇਡੀਆ ਬਨਾਮ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਫਸਰ, ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਹੋਰ 4 ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ

ਠਾਕੁਰ 1 . ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਸਾਡਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਐਸ. ਕਾਸੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਸਮਾਯਨਲੁਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮਦੁਰਾਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ 5 . ਉਸਨੇ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਵੀ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਮਲਾ 6 . ਉਸਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਨ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਫੈਸਲੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡਿਫਾਲਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਹੀ ਪਰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਐੱਮ. ਰਵਿੰਦਰਨ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ। ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਫਸਰ, ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ ਰੈਵੇਨਿਊ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ7 ਜੋ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਇਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਭਾਰਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 167 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਸਤੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਮੁਜ਼ੱਮਿਲ ਪਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ

7.ਉਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜੇ ਦੱਤ2$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਦਾਅਵੇ

8. ਸ੍ਰੀ ਅਮਨ ਲੇਖੀ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ (ਏ.ਐਸ.ਜੀ.) ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਰੇਂਦਰ ਗੋਏਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾ□ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ 9 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

9. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਸਮੇਂ ਜਾਂਚ ਬਹੁਤ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਂਦਰ ਪੁੰਡਲਿਕ ਗੈਡਲਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੇ ਮਨ ਲਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੇਸ ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਕੇਡੀਆ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰ ਇਨਕੁਰੀਅਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਸ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਮਿਸਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ।

10. ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਸਿਰਫ ਨਾ-ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 460 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕ੍ਰਪੀਸੀ, ਆਦੇਸ਼ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾ-ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19

ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਬੈਂਡਵਿਡਥ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਵਰਚੁਅਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਸਮਝਦਾਰੀਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹਨ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਪੁਨਰਵਿਚਾਰ

11. ਪੁਨਰਵਿਚਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ1 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਾਧਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ2 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਨਵਰੀ 2021 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਸਟੈਂਡਰਡ ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਕਨੈਕਟਿਵਿਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਵਰਚੁਅਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ

12. 09 ਫਰਵਰੀ 2022 ਨੂੰ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੌਰਾਨ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, 10 ਮਾਰਚ 2022 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੇ ਸੀਮਿਤ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੈਂਚ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 23 ਅਗਸਤ 2022 ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ।

13. ਮਿਸ ਨਿਤਿਆ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5), ਜੋ ਕਿ CrPC ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਆਰਗੈਨਾਈਜਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ, 1999 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਦ ਐਮਸੀਓਸੀਏ') ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹ & ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ1 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹ & ਓਰਸ.12 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਰਾਏ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਮਸੀਓਸੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ “ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ” ਮਨਮਾਨਾ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਜਵਾਬ

14. ਸ੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮੇਹਤਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹ12 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਉਸ ਨੇ ਵਾਧੂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 461 ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਸੂਚੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਸ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 465 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ2 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਤਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ/ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸੁਣੀਆਂ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਾਧੂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸੁਣੀਆਂ ਜਾਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਛਾਣ, ਮੁਕੱਦਮਾ, ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ & ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ & ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ & ਅਨਰ13 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਕਸਚੇਂਜ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਗੌਰਵ ਵਰਸ਼ਨੀ & ਅਨਰ ਆਦਿ14 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਂ ਵਧਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ

15. ਅਸੀਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਮੁੱਦਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ 2015 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:-

"20. ਕੋਡ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ:

(1) ਕੋਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਹਰ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖੰਡ (ਸੀ) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ 'ਸੰਜਾਮਯੋਗ ਅਪਰਾਧ' ਅਤੇ ਉਸ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸਿਤ 'ਸੰਜਾਮਯੋਗ ਕੇਸ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਸੋਧ ਨਾਲ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ, -

(a) "ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ" ਅਤੇ "ਸੱਠ ਦਿਨ", ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ "ਤੀਹ ਦਿਨ" ਅਤੇ "ਨੱਬੇ ਦਿਨ", ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(b) ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਾਮਤ: -

"ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਜਨਤਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਤੇ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੋਈ, ਉਕਤ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੌ ਅੱਸੀ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"।

(3) ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ –

(a) ਜਨਤਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ;

(ਬੀ) ਜਦੋਂ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

(5) ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੇ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(6) ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ 'ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ (4) ਅਤੇ (5) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਕੋਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਨ।

(7) ਪੂਰਵ-ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਟ੍ਰਾਇਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਮੰਗਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਮੰਗਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਮੰਗਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

[ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ]

ਅਸੀਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 167 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਦਾ ਵੀ ਉਲੇਖ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ:-

"167. ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਚੌਬੀਸ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

(1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਧਾਰਾ 57 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਚੌਬੀਸ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਠੋਸ ਆਧਾਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤੁਰੰਤ ਨੇੜਲੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਭੇਜੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਚਾਹੇ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਉਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ-

(ਅ) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ-

(i) ਨੱਬੇ ਦਿਨ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਹੈ;

(ii) ਸੱਠ ਦਿਨ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ, ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਜਾਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਹੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਹੋਏ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਬ) ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਵੀਡੀਓ ਲਿੰਕੇਜ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ੀ ਉਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ;

(ਸੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ।

ਗੁਜਰਾਤ [ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕ]

ਵਿਆਖਿਆ I.-ਸ਼ੱਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ (ਅ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਵਧੀ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਭਰਦਾ।

ਵਿਆਖਿਆ II.-ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਵੀਡੀਓ ਲਿੰਕੇਜ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਹੇਠਾਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਮਾਂਡ ਘਰ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

16. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 2015 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀ 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਖਾਸ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਮਾਂ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

17. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ 2015 ਐਕਟ

ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਜੋੜੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਨੂੰ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਸਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

18. ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, 2015 ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਸੋਧ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ “ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ” ਅਤੇ “ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ” ਦੇ ਸਮਾਂ ਨੂੰ “ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ” ਅਤੇ “ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ” ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਾਂ ਨੂੰ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ

19. ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਖ ਵਿਵਾਦ ਵੱਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਬੰਧੀ ਸੈਟਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿੱਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਯਾਦ ਕਰੀਏ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

19.(a) ਪਹਿਲਾ ਫੈਸਲਾ ਉਦੇ ਮੋਹਨਲਾਲ ਆਚਾਰਿਆ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 13 ਵਿੱਚ, ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“... ... ...

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰੇਮਿਸਾਂ ਉੱਤੇ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕਰਾਂਗੇ:

1. ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜੋ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਉਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

2. ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਿਆਦ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ 'ਤੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ 'ਤੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵੱਧ ਸਕਦੀ।

3. ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਹੇ ਗਏ 90 ਦਿਨਾਂ ਜਾਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਟੂੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਭਰਦਾ ਹੈ।

4. ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਮੀਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਟੂੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ/ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ 90 ਦਿਨਾਂ ਜਾਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ/ਅਦਾਲਤ

ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਮੀਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

5. ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਜਾਮੀਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ। ਅਤੇ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਪੈਰਾ (ਅ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਥਿਤ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਕੇਸ [(1994) 5 SCC 410 : 1994 SCC (Cri) 1433] ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ" ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਮੀਨ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਪੈਰਾ (ਅ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਮੀਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਮੀਨ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਲਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਮੀਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਹ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਜੇਕਰ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਾ ਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਜਾਂ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੁਆਰਾ ਜਾਮੀਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਥਿਤ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਨਾਲ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਮੀਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੁਆਰਾ ਜਾਮੀਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 209 ਅਤੇ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ। ਇਕਬਾਲ v. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [(1996) 1 SCC 722 : 1996 SCC (Cri) 202]।

[ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ]

19(b) ਦੂਜਾ ਫੈਸਲਾ ਐਮ. ਰਵੀਂਦਰਨ7$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(i) ਉਦੈ ਮੋਹਨਲਾਲ ਆਚਾਰਯ15$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਸਹੀ ਹੈ;

(ii) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਬਾਹਰਲੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(iii) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ

ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦਾ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲੈਂਦੀ ਹੈ; (iv) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਸਮਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਰਬੋਚ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(v) ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ;

(vi) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਸ. ਕਾਸੀ15$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਭਿੰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ;(vii) ਇਹ ਅਚਰਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੱਲ ਝੁਕਾਉ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੋਵੇ।

19.(c) ਤੀਜਾ ਫੈਸਲਾ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪੌਲ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ16$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੀਆਂ ਦੇਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

20. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2), ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਭਿੰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

2015 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਅੜਚਨ

21. ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ :

"20. ਕੋਡ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸੋਧੀ ਗਈ ਲਾਗੂਕਾਰੀ।

... ...

(5) ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਕਰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਹੋਵੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਮਕੋਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਕੇਸ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਾਲ ਸ਼ਾਹ12 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 62 ਤੋਂ 65 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਕਿ ਮਕੋਕਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ “ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ” ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਇਸੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ 2015 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

22. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ 2015 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਕੀ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਵੱਲੋਂ ਜਮਾ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਪਵੇਗਾ।

23. ਟਾਡਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (ਬੀਬੀ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰੀ ਮਟੀਰੀਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਲੋਜ਼ (ਏ) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਲੋਜ਼ (ਬੀਬੀ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“(ਬੀਬੀ) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤਃ— 'ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸੌ ਅੱਸੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਦਾਲਤ ਉਕਤ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਏਗੀ, ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸੌ ਅੱਸੀ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ' '

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ1 SUPERSCRIPT ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 23 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“23. ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਕਲੋਜ਼ (ਬੀਬੀ) ਦੇ ਸਾਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਨਮਰਜੀ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਮੀਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਡਾਕ ਘਰ ਜਾਂ ਅਗਵਾਈ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਟਾਲਣਯੋਗ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਲੋਜ਼ (ਬੀਬੀ) ਅਧੀਨ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਕਲੋਜ਼ (ਬੀਬੀ) ਅਧੀਨ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਮੰਗਣ ਲਈ, ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਔਚਿਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਲੋਜ਼ (ਬੀਬੀ) ਅਧੀਨ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਇਸ

ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਕਲੋਜ਼ (ਬੀਬੀ) ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 204(4) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ "ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਹੀ ਗਈ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ" ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੇਵਜਹ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਹੀ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।ਜਦੋਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨੇਟਡ ਕੋਰਟ ਅਜਿਹੀ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੀ 'ਡਿਫਾਲਟ' ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਟੁੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਿਸਟਰ ਮਾਧਵ ਰੈੱਡੀ ਜਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੌਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਮਿਸਟਰ ਤੁਲਸੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਜੇ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 'ਪੇਸ਼' ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲ 'ਅਗਾਊ' ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅੰਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਬੀਬੀ) ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਾਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਅਭਿਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਬਦਲੀ ਤੋਂ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦਾ 'ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ' ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦਾ 'ਅਗਾਊ ਏਜੰਸੀ' ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫ਼ਰਜ਼ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇੱਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨੇਟਡ ਕੋਰਟ ਜੋ ਇੱਕ ਵੈਧ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣਗੌਲਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਬੀਬੀ) ਅਧੀਨ ਭੇਦਯ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਵਾਧਾ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੇਬਲ ਕਰੇ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਤੇ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਬੀਬੀ) ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਸਿਰਫ ਨਕਲ ਕਰਨਾ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਬੀਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵਾਧਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਡਿਜ਼ਾਈਨੇਟਡ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਲਾਨ ਦਾਖਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਜਮਾਨਤ ਬੌਂਡ ਭਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਨੂੰ ਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਾਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਧਾਰਾ (bb) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੇਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ।"

[ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ]

24. ਇਹੀ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ2 SUPERSCRIPT ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਆਇਆ। ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ1 SUPERSCRIPT ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਇੱਕ

ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤੇ:-

“53. (2)(ਕ) ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(4) (ਬੀਬੀ) ਸਿਰਫ ਇਹ ਮੰਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(1) ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜਦੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਜਰਾਤਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਲਿਖਤੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਦਿੱਲੀ17$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 14 ਅਤੇ 15 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ :

“14. ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ ਮਾਮਲੇ [(1994) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 602 : 1994 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1087] ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਰਾਇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਬ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਉੱਤੇ ਆਪਤੀ ਜਤਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕਲਾਜ਼ (ਬੀਬੀ) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

15. ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ [(1994) 5 SCC 410 : 1994 SCC (Cri) 1433] ਨੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਰਾਏ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਚਿੰਤਤ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ (bb) ਦੀ ਧਾਰਾ 20(4), ਪਰ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 'ਨੋਟਿਸ' ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ [(1994) 4 SCC 602 : 1994 SCC (Cri) 1087] ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ "ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਆਦ ਦਾ ਵਾਧਾ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨੋਟਿਸ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਦੋਸ਼ੀ।"

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

26. ਅਤੀਫ ਨਾਸਿਰ ਮੁੱਲਾ3 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੋਟਾ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਜੇ ਦੱਤ2 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਸਮੇਤ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਾਧਾ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰ ਸਕੇ।

27. ਸੰਜੈ ਕੁਮਾਰ ਕੇਡੀਆ4$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਜੈ ਦੱਤ2$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮਿਸਾਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

28. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ

ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਵੀਡੀਓ ਲਿੰਕੇਜ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੌਤਿਕ ਜਾਂ ਵਰਚੁਅਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਵਾਧੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਰੇ 180 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਸਮੇਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਜੈ ਦੱਤ2 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 53(2)(ਏ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨੂੰ 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਦੋ-ਗੁਣਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਇਕ ਖਾਲੀ ਰਸਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੂੰ ਵਾਧੇ ਲਈ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ/ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਜਮਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਨੋਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਮਗਰੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

29. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਜੇ ਦੱਤ2$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕੋ ਸੋਧ ਹਿਤੇਂਦਰਾ ਵਿਸ਼ਨੂ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 53(2)(a) ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਬੇਮਾਨੀ ਰਸਮ ਬਣ ਜਾਏਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ CrPC ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਬੀ) ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਦੋਹਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਸਤਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

30. ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਤਾਰਕਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਿ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ 2015 ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ

ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਭੌਤਿਕ ਜਾਂ ਵਰਚੁਅਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

31. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਡੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਐਤਰਾਜ਼ ਉਠਾ ਸਕੇ। ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨੁਕਸਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

32. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲੀਸੀਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਰੇਂਦਰ ਜੀ. ਗੋਏਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਥੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸੁਰੇਂਦਰ ਪੁੰਡਲਿਕ ਗਾਡਲਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਭਰੋਸਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

33. ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨਿੰਦਾਜਨਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ COVID – 19 ਕਾਰਨ, ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਉਤਪਾਦਨ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਹੁੰਦਾ। ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੌਲੀ ਹੁੰਦੀ, ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਨਵਰੀ 2021 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸਟੈਂਡਰਡ ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨਾਂ/ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੇ ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਨਵਰੀ 2021 ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਰਾਜਕੋਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਨੈਕਟਿਵਿਟੀ ਮੁੱਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

34. ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਹਫਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜਮਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨੌਂਵੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਤ ਦਿਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਫੈਸਲੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਸ ਦਿਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਮਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਜਿਹੀ ਜਲਦੀ

ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਜਿਸਮਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜੋੜੀ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਮਗਰੀਆਂ ਜਾਣਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਬੰਦੋਬਸਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮੰਗਣ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ।

35. ਜਾਂਚ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਾਸੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵਰਚੁਅਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਨੁਸਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮੌਖਿਕ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

36. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਰਸਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

37. ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਮਦਾਰ ਸ਼ੇਖ & ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਸਿਰਫ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹਰ ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

38. ਤਦਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਅਤੇ ਨਿਰਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ :

(a) ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਚਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਨਾਲ ਰੁ.2,00,000/- ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਭਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ;NONE

(b) ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਭਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣੇ ਹੋਣਗੇ;NONE

(c) ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ; ਅਤੇNONE

(d) ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਅੰਤਰਾਲਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਿਯਮਿਤ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇNONE

(e) ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।NONE

39. ਅਪੀਲਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹਨ।

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹਨ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate